

Za više informacija:

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tel: 0800 2000 70

E-mail: ovisnosti@hzjz.hr

SMJERNICE ZA ZAŠTITU
KONZUMENATA

**FENTANIL I
NJEGOVI DERIVATI
NA ILEGALNOM
TRŽIŠTU DROGA**

▶ Što je fentanil?

Fentanil je snažan sintetski opioid koji se u medicini i veterini koristi kao analgetik. Smatra se kako ima 50 do 100 puta snažnije djelovanje od morfija te više od 100 puta jače djelovanje od heroina, dok su novije generacije njegovih derivata još snažnijeg djelovanja.

Fentanil se u medicinske svrhe koristi u obliku transdermalnih flastera, pastila, bukalnih tableta i ampula, dok se na ilegalnom tržištu, tvari iz skupine fentanila, pojavljuju u obliku praha, tableta i markica (*blotter*), a uzimaju se oralno, pušenjem, nazalno i injektiranjem. Na europskom tržištu poznat je pod nazivom *China White*, *China Girl*, *Dance Fever*, *Friend*, *Goodfella*, *Jackpot*, *Murder 8*, *TNT*, *Tango and Cash*, *Apache* i *Drop Dead*, a nudi se i kao sintetski heroin.

Učinci uporabe fentanila javljaju se 15 do 30 minuta nakon konzumacije te su slični onima kod uporabe heroina. Kao i heroin, morfij te drugi opioidi, fentanil djeluje na opioidne receptore u tijelu koji se nalaze u dijelu mozga odgovornom za bol i emocije. Kada se opioidna droga poveže na receptore, povisuje se razina dopamina u mozgu te nastaje stanje euforije i relaksacije.

Kod dugotrajne i ponavljajuće uporabe fentanila i njegovih derivata postoji velika vjerojatnost psihičke i fizičke **ovisnosti**. S razvojem ovisnosti javlja se jaka žudnja, a u slučaju naglog prestanka, pojavljuju se simptomi apstinencijske krize.

Simptomi trovanja fentanilom uključuju: nemir, tjeskobu, vrtoglavicu, respiratornu depresiju, bol u mišićima, mučninu, slabost, drhtavicu, pospanost, gubitak svijesti, konvulzije, sužene zjenice, otežano disanje, mogućnost gušenja, ljepljivu i vlažnu kožu, plavilo usana i noktiju. Budući da opioidni receptori obuhvaćaju i područje mozga koje kontrolira disanje, uzimanje visokih doza sintetskih opioida poput fentanila može uzrokovati potpuni prestanak disanja i smrt.

Kod osoba sa simptomima predoziranja opioidima primjenjuje se **nalokson (Nyxoid)**, antagonist opioidnih receptora, koji se koristi za poništavanje učinaka opioidnog predoziranja.

▶ Smjernice za zaštitu konzumenata

- ▶ Već od 2 mg fentanila (veličine 2 zrna soli) možeš umrijeti!
- ▶ Neki dileri miksaju heroin ili kokain s fentanilom kako bi *šut/fiks* bio jači.
- ▶ Neki dileri namjerno prodaju fentanil kao heroin.
- ▶ Ne možeš prepoznati kada si uzeo fentanil.
- ▶ Izuzetno je opasno miješati fentanil s drugim drogama, posebice s ostalim depresorima (opioidi, barbiturati, GHB/GBL, sedativi, tj. benzodiazepini) i s disocijativima (ketamin, DXM, MXE).

Najbolji način zaštite je ne uzimati droge, no ako uzimate droge:

- ▶ pretpostavite da svaka droga može sadržavati fentanil,
- ▶ nemojte miješati različite droge,
- ▶ nemojte miješati droge s lijekovima,
- ▶ nemojte miješati droge i alkohol,
- ▶ uzmite prvo malu količinu tvari, posebno ako uzimate dozu iz nove ture,
- ▶ uvijek koristite sterilan pribor.

Ako primijetite neki od sljedećih simptoma, odmah potražite liječničku pomoć ili primijenite lijek nalokson (Nyxoid)!

Nazovite hitnu pomoć na besplatan broj 112 ili 194!

▶ Simptomi predoziranja

- ▶ promjene veličine zjenica (sužene, proširene),
- ▶ poteškoće s disanjem,
- ▶ promjena broja otkucaja srca (smanjen, povećan),
- ▶ promjena boje i temperature kože,
- ▶ poremećaji svijesti,
- ▶ nereagirane na podražaje (zvukove, dodir),
- ▶ gubitak svijesti.